

Rolnummers 207 en 223
Arrest nr. 28 / 90 van 14 juli 1990

A R R E S T

In zake : de vorderingen tot schorsing van de artikelen 19, 2° en 3°, en 23, 3°, van het decreet van de Vlaamse Raad van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, ingesteld door :

1° de v.z.w. " Vlaamse Hogescholen van het Lange Type "
(VHOLT), en

2° Peter Geeroms.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Delva en J. Sarot, en de rechters I. Pétry, J. Wathelet, F. Debaedts, L. De Grève en L. François, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van voorzitter J. Delva,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de vorderingen

Bij verzoekschrift van 20 juni 1990, aan het Hof toegezonden bij ter post aangetekende brief van 22 juni 1990 en ter griffie ontvangen op 25 juni 1990, stelt de v.z.w. " Vlaamse Hogescholen van het Lange Type " (VHOLT) met zetel te 1040 Brussel, Trierstraat 84, beroep tot vernietiging in van de artikelen 19, 2° en 3°, en 23, 3°, van het decreet van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Dat decreet is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 30 december 1989.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 207.

Bij verzoekschrift van 29 juni 1990, aan het Hof toegezonden bij ter post aangetekende brief van 29 juni 1990 en ter griffie ontvangen op 2 juli 1990 stelt de heer Geeroms, student, wonende te 1680 Lennik, Marktplaats 3, beroep tot vernietiging in van dezelfde artikelen van het vermelde decreet.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 223.

Bij dezelfde verzoekschriften is de schorsing gevorderd van voormelde decreetsbepalingen.

II. De rechtspleging

Bij beschikkingen van respectievelijk 25 juni 1990 en 2 juli 1990 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel in elk van beide zaken aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Bij beschikkingen van 3 juli 1990 heeft het Hof beide zaken samengevoegd en de terechtzitting voor de debatten over de vorderingen tot schorsing op 10 juli 1990 vastgesteld.

Van die beschikkingen is aan de verzoekende partijen en aan de overheden vermeld in artikel 76, § 4, van de voormelde bijzondere wet op het Arbitragehof, kennis gegeven en de advocaat van de verzoekende partijen is verwittigd van de datum van de terechtzitting bij ter post aangetekende brieven van 4 juli 1990.

Op de openbare terechtzitting van 10 juli 1990 :

- is verschenen :

. Mr. E. Storms, advocaat bij de balie te Leuven, voor de v.z.w. "VHOLT " en voor de heer Geeroms, die beiden woonst hebben gekozen op het kabinet van hun advocaat, Stationsstraat 224, 3110 Rotselaar;

- hebben de rechters L. De Grève en I. Pétry verslag uitgebracht;

- is Mr. E. Storms gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

III. *Onderwerp van de bestreden bepalingen*

Artikel 19, 2°, van het decreet van 20 december 1989 houdende bepalingen tot uitvoering van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap vervangt artikel 12, § 2 en § 3, van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, door de volgende bepalingen :

" § 2. In de instellingen voor het hoger niet-universitair onderwijs, voor onderwijs voor sociale promotie en van het kunstonderwijs met beperkt leerplan

van het Gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs wordt aan de leerlingen en aan de studenten een inschrijvingsgeld opgelegd.

De Vlaamse Executieve bepaalt het minimum bedrag, de wijze van innen en de eventuele gehele of gedeeltelijke vrijstellingen van dit inschrijvingsgeld.

§ 3. De in § 2 bedoelde inschrijvingsgelden geïnd door de onderwijsinstellingen van het hoger niet-universitair onderwijs en van het onderwijs voor sociale promotie van het gesubsidieerd onderwijs worden gestort op de daartoe en voor de terugbetaling van weddetoelagen van personeelsleden van respectievelijk het gesubsidieerd officieel en het gesubsidieerd vrij onderwijs in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap geopende fondsen.

De in dezelfde paragraaf bedoelde inschrijvingsgelden in het kunstonderwijs met beperkt leerplan van het Gemeenschapsonderwijs en het gesubsidieerd onderwijs worden gestort op de daartoe in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap geopende fondsen".

Bij artikel 19, 3°, van voormeld decreet is een § 4 toegevoegd aan artikel 12 van voormelde wet, dat luidt als volgt :

" Voor de berekening van de omkadering en van het bedrag van de werkingskredieten of werkingstoelagen komen niet in aanmerking :

1° de studenten of leerlingen voor wie, in strijd met de bepalingen van § 3, het inschrijvingsgeld uiterlijk op 15 november van het lopende academie- of schooljaar niet is betaald;

2° de studenten of de leerlingen nopens wie het inschrijvingsgeld vo,'o,'r 1 december van het lopende school- of academiejaar niet werd gestort op de in § 3 bedoelde fondsen van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap ".

Artikel 23, 3°, van voormeld decreet bepaalt dat artikel 19 van hetzelfde decreet op 1 september 1990 in werking treedt.

IV. *In rechte*

A.1. In het middel dat in beide verzoekschriften inhoudelijk op nagenoeg identieke wijze is verwoord, wordt schending aangevoerd van de artikelen 6, 6bis en/of 17 van de Grondwet doordat de bestreden bepalingen, enerzijds, aan instellingen van het hoger niet-universitair onderwijs (zaak met rolnummer 207) opleggen een inschrijvingsgeld te vragen en, anderzijds, aan studenten aan die instellingen (zaak met rolnummer 223) een inschrijvingsgeld opleggen, terwijl dat inschrijvingsgeld niet is opgelegd aan de universiteiten en universiteitsstudenten.

A.2. In het kader van het beroep tot vernietiging verklaart de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 207 dat zij van het rechtens vereiste belang doet blijken, gelet op haar maatschappelijk doel, neergelegd in artikel 4 van haar statuten die werden bekendgemaakt in de bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 19 september 1985. Voormeld artikel 4 bepaalt :

" De VHOLT heeft als doel :

1° de bevordering van de samenwerking tussen alle hogescholen en hogere instituten van het lange type;

2° de organisatie van overleg tussen deze instellingen;

3° het uitbrengen van advies nopens problemen van het lange type;

4° het bevorderen van het hoger onderwijs van het lange type;

5° het naar buiten treden namens het hoger onderwijs van het lange type.

Deze doelstellingen dienen op autonome wijze en met de daartoe geschikt geachte middelen te worden nagestreefd ".

A.3. In de zaak met rolnummer 223 verantwoordt de verzoeker zijn belang door erop te wijzen dat hij als " student ingeschreven is in de tweede kandidatuur handelswetenschappen van een instelling van niet-universitair hoger onderwijs, namelijk de Vlaamse Economische Hogeschool (VLEKHO) te Brussel ".

A.4. Ter staving van haar vordering tot schorsing ontwikkelt de verzoekende

partij in de zaak met rolnummer 207 volgend betoog :

" Dat de onmiddellijke uitvoering van de wettelijke bepalingen waarvan de vernietiging hierbij wordt gevorderd, een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou berokkenen, vermits in art. 23, 3°, van hetzelfde decreet bepaald wordt dat voormeld art. 19 in werking treedt op 1 september 1990.

Daardoor zullen onder andere hogescholen van het lange type verplicht kunnen worden voor het komende academiejaar 1990-1991 een inschrijvingsgeld te vragen, hetgeen dan uiterlijk op 15 november moet betaald zijn en vo,'o,'r 1 december gestort op de "fondsen " van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap, om de omkadering en het bedrag van de werkingskredieten of werkingstoelagen te bepalen.

De onverkorte toepassing hiervan kan de goede werking van de scholen, zowel m.b.t. het aantal studenten als personeelsleden en beschikbare middelen ernstig in het gedrang brengen.

Het volstaat immers dat de betaling één dag na 15 november of 1 december plaatsvindt om de werking van een school geheel te ontregelen, hetgeen nadien nog moeilijk kan hersteld worden.

Daarenboven is het duidelijk dat het vragen van een inschrijvingsgeld dat aan de Vlaamse Gemeenschap moet doorgestort worden een onafwendbare invloed heeft op het aantal inschrijvingen zelf, vermits kandidaat studenten ongetwijfeld aan prijsvergelijking zullen doen, die door art. 19, 2° en 3° en art. 23, 3°, van voormeld Decreet onvermijdelijk in het nadeel van hogescholen van het lange type zal uitvallen".

A.5. De argumentatie van de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 223 is nagenoeg identiek, met dien verstande dat de grief tegen het opleggen van een inschrijvingsgeld verantwoord wordt door het feit dat "studenten aan instellingen voor het hoger niet-universitair onderwijs verplicht kunnen worden voor het

komende academiejaar 1990-1990 een inschrijvingsgeld te betalen" en dat de "prijsvergelijking" de studenten kan doen vaststellen dat "het inschrijvingsgeld aan universiteiten voordeliger wordt dan bij het begin van de studies in het hoger niet-universitair onderwijs terwijl precies omwille van (o.a) dit voordelig inschrijvingsgeld voor het hoger niet-universitair onderwijs gekozen werd".

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging

B.1.1. Uit artikel 21 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof volgt dat een vordering tot schorsing niet dan samen met een beroep tot vernietiging of na het instellen van zulk een beroep kan worden aangebracht. De vordering tot schorsing is derhalve ondergeschikt aan het beroep tot vernietiging.

Daaruit volgt dat de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging, inzonderheid het voorhanden zijn van het belang dat wettelijk vereist is voor het instellen van een zodanig beroep, reeds bij het onderzoek van de vordering tot schorsing dient te worden betrokken.

B.1.2. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt: "... de zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of prejudicieel, door ieder rechtscollege".

Naar luid van artikel 2, 2°, van voormelde bijzondere wet kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld "door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ...".

De voormelde bepalingen vereisen dus dat de verzoekende partij, natuurlijke of rechtspersoon, van een belang doet blijken om voor het Hof in rechte te treden.

Van het vereiste belang doet blijken iedere persoon wiens rechtssituatie door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig zou kunnen worden geraakt.

B.1.3. Uit het beperkte onderzoek naar de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging, waartoe het Hof in het raam van de vordering tot schorsing heeft kunnen overgaan, blijkt niet dat het beroep tot vernietiging in de zaak met rolnummer 207 als niet-ontvankelijk dient te worden afgewezen.

B.1.4. Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging in de zaak met rolnummer 223, blijkt uit dat onderzoek dat het beroep, in de huidige stand van de zaak, bij gebrek aan belang, als niet ontvankelijk dient te worden afgewezen in zover het gericht is tegen, enerzijds, artikel 12, § 3, van de wet van 29 mei 1959, gewijzigd door het bestreden artikel 19, 2°, van het decreet van 20 december 1989 en, anderzijds, tegen artikel 12, § 4, van dezelfde wet, ingevoegd door het bestreden artikel 19, 3°, van voormeld decreet.

B.1.5. Het onderzoek naar de ontvankelijkheid dient in beide zaken te worden voortgezet bij de behandeling van het beroep tot vernietiging.

Ten aanzien van de vordering tot schorsing

B.2.1. Naar luid van artikel 20, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dient aan twee grondvoorwaarden te zijn voldaan opdat tot schorsing kan worden besloten :

- 1° de middelen die worden aangevoerd moeten ernstig zijn;
- 2° de onmiddellijke uitvoering van het bestreden decreet moet een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kunnen berokkenen.

Daar de twee voorwaarden cumulatief zijn, leidt de vaststelling dat één van die voorwaarden niet is vervuld tot verwerping van de vordering tot schorsing.

Ter beoordeling van de tweede voormelde voorwaarde vereist artikel 22 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 dat de vordering " een uiteenzetting van de feiten waaruit moet blijken dat de onmiddellijke toepassing van de bestreden norm een

moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen " zou bevatten; het is dus een bewijsvoering ten blijke van het risico van een nadeel en de ernst ervan, die is vereist.

B.2.2. Vooraf stelt het Hof vast dat het inschrijvingsgeld, dat aan instellingen van het hoger niet-universitair onderwijs van het lange type is opgelegd door het bestreden artikel 19, 2°, van het decreet van 20 december 1989, niet voor het eerst is ingevoerd door voormeld decreet. Reeds in artikel 12 van de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving, gewijzigd door de koninklijke besluiten nr. 462 van 17 december 1986 en nr. 505 van 31 december 1986, was voorzien in een inschrijvingsgeld voor het hoger onderwijs van het lange type en voor het onderwijs voor sociale promotie. Door voormeld artikel 19, 2°, is dat stelsel uitgebreid tot het hoger onderwijs van het korte type en tot het hoger kunstonderwijs.

B.2.3. Overeenkomstig artikel 12, § 3, (nieuw), van de wet van 29 mei 1959, zoals vervangen door het bestreden artikel 19, 2°, dienen de geïnde inschrijvingsgelden te worden gestort op de daartoe in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap geopende fondsen. Het loutere feit dat bepaalde gelden op bepaalde begrotingsfondsen dienen te worden gestort is, op zichzelf beschouwd, niet van die aard dat een nadeel erdoor wordt berokkend. Voorts wordt evenmin aangetoond in welke mate dat vermeende nadeel ernstig en moeilijk te herstellen zou zijn.

B.2.4. De opwerping van de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 207 dat het opleggen van een inschrijvingsgeld een negatieve invloed zal hebben op het aantal inschrijvingen aan de onderwijsinstellingen van het hoger niet-universitair onderwijs van het lange type "vermits kandidaat studenten ongetwijfeld aan prijsvergelijking zullen doen", en de bewering van de verzoekende partij in de zaak met rolnummer 223 dat die "prijsvergelijking" tot de vaststelling kan leiden dat "het inschrijvingsgeld aan universiteiten voordeliger wordt dan bij het begin van de studies in het hoger niet-universitair onderwijs", hebben betrekking op het bedrag van het inschrijvingsgeld.

Artikel 22, eerste lid, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof vereist dat het risico van een nadeel wordt berokkend door de "onmiddellijke toepassing" van de bestreden norm. De verzoekende partijen brengen geen enkel concreet element aan dat toelaat vast te stellen in welke mate de toepassing van de bestreden artikelen 12, § 2 en § 3, (nieuw), van de wet van 29 mei 1959 op zich een weerslag zou kunnen hebben op het bedrag van het inschrijvingsgeld.

Dat bedrag wordt immers vastgesteld door de bedoelde instellingen zelf die terzake enkel de verplichting hebben een minimum bedrag op te leggen dat, ter uitvoering van artikel 12, § 2, laatste lid, (nieuw), door de Vlaamse Executieve wordt bepaald en krachtens artikel 12, § 3, (nieuw) dient te worden gestort op de daartoe in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap geopende fondsen.

B.2.5. Nu de vorderingen tot schorsing van artikel 19, 2° en 3°, dienen te worden afgewezen, dienen ook de vorderingen tot schorsing van artikel 23, 3°, te worden verworpen. Die bepaling beperkt zich immers tot het vaststellen van de inwerkingtreding van artikel 19 op 1 september 1990.

Om die redenen,

het Hof,

verwerpt de vorderingen tot schorsing.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof ter openbare terechtzitting van 14 juli 1990.

De griffier,

De voorzitter,

L. Potoms

J. Delva